

Meie Aeg

Nº1 1940

Praegune aeg

V. Viirsalu

Praegune maailm on jälle muutunud suureks sõjalaagriks. Maailma kahest miljardist inimesest on sõjaseisukorras umbes poolteist miljardit (1.500.000.000) inimest, seega üle 70%. Nii peab praegust sõda jällegi nimetama maailmasõjaks. Miljonid sõdurid seisavad püsside all frontidel. Kui arvestada ka sõda Aasias ning lõppenud sõda Hispaanias, siis tuleb öelda, et praeguses sõjas on juba langenud umbes 5 miljonit sõdurit.

Nii on 20. sajandi tsiviliseeritud maailmas jälle mürisemas kahurid, tärisemas kuulipildujad ja lõhkemas suurejõulised miinid. Inimveri voolab valgesse lumme, määratud varandused hävinevad ja kodud muutuvad rusuhunnikuiks. Asjata ootavad tuhanded perekonnad rindelt tagasi oma toitjaid, asjata otsivad lapsed rusuhunnikute alt oma vanemaid. Sõda on teinud laastava töö...

Varssavi komissar Otto kirjeldab Varssavit sõjamõllu möödudes. Tuhanded hukkunud lamavad rusude all. 55 protsenti majadest on hävitatud ja prahihunnikud tõusevad hoonete teise korrani. Ei leidu ainustki maja, kus oleks terveid aknaid. Kauplused on rüüstatud ja nälg on varitsemas. Mööda purustatud tänavaid liiguvad pikkades kolonnides poola sõjavangid ja juudid, kes on rakendatud tööle linna korrastamiseks. Sellise hävitustöö teostas 1600 kahurit, mis olid üles seatud ümber linna ja iga päev lakkamatult sülgasid uusi ja uusi mürske linna.

Praegune sõda ei hävita üksi rindel, vaid ka tagalas. Evakueeritud naised ja lapsed tunnevad samuti moodsate relvade ähvardust nagu rindegiväeosad. Nad vaatavad kartlike pilkudega ja masendatult tulevikku. Sellel tõsisel tunnil tulevad meele Naatsareti Jeesuse sõnad käesoleva aja kohta: „Ja rahvas läheb rammetuks kartuse ja asjade ootamise pärast, mis maailma peale peavad tulema.“

Praegusel ajal mitte üksi ei sõdita relvadega, vaid seda sõda võib õigusega nimetada ka „närvidesõjaks“. Juba möödunud aastal, kui algas sõja eelmäng, avaldati mõju inimeste närvidele sääraselt, et kogu maailm, alates riigimeestest kuni iga üksiku tööliseni, oli nagu mingi pingel all. Kõik ootasid igatsusega lahendust, ning näis tõesti, et inimesed olid muutunud „rammetuks“.

Kui me räägime praegusest sõjast, siis suuname oma pilgud tahtmatult Rheini ääre, kus asuvad üksteise vastu Siegfried-liin ja Maginot-

liin, sest just see rinne seal on maailmasõja rinne, mille ümber on koondunud sõdureid kõikidest maailmajagudest. Veel pole alanud hävitavad rünnakud, siiski teatatakse juba umbes 1500 prantslase surmast. Saksa väejuhatuse pole avaldanud andmeid oma langenute kohta, välja arvatud Poola sõjakäik, kus langes umbes 10.000 meest; inglased on aga kaotanud merekahingutes üle 2000 mehe.

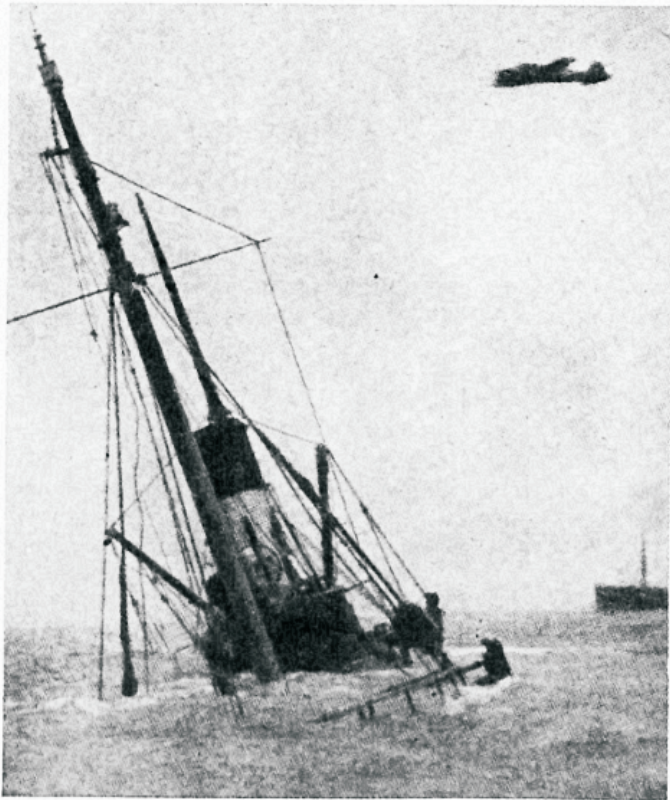
Mis toob järgnev aasta? Kas saame veel rahu või tuleb uus suur katastroof, nagu oli Maailmasõda? Nüüd veel pole pääsenud täielikult valla inimeste metsikud kired. Siin ja seal kerkib läbi sõjavaenu esile rüütellikkus vastase vastu. Veel võiks peatada veerema hakanud vaenuvankrit.

Ja selleks on ka juba astunud samme. Kohe Saksa-Poola konflikti alguses tegi Itaalia riigijuht Mussolini katset sõda peatada. 7. novembril m. a. esitasid Hollandi ja Belgia riigipead sõdivatele riikidele ühise rahuettepaneku. 28. detsembril külastas paavst Pius 12. Itaalia kuningapaari. Lahkumisel ta lubas palvetada maailma rahu eest. Umbes samal ajal nimetas Ameerika Ühendriikide president Roosevelt oma isikliku saadiku Vatikani, et, nagu arvatakse, astuda koos paavstiga ühiseid sammusid rahu heaks.

Vaatamata kõigele sellele näib sõjapsühoos nakatavat üha enam maid. Sõjategevus otsib levimisvõimalusi ja iga väike sädemeke võib panna plahvatama uued mürsud. Juba on sõjaorbiiti tõmmatud Põhja-Euroopa. Erapooletud riigid, kes on valjult oma neutraliteedipoliitikat kaitsnud, on lähetanud juba sõjalisi transpordesõdivatesse riikidesse. Ühtlasi on aga sõdapidavad riigid hoiatanud säärast talitusviisi ja seega loodud meeoleolu uueks konfliktivõimaluseks.

Uued teated kõnelevad meeolude muutusest Kagu-Euroopas. Kainestavalt mõjub küll, et üks suur jõud, Itaalia, on teatanud oma erapooletusest. Balkan on aga praegu pingel all ja mitmesugused jõud püüavad ka seda osa Euroopast tõmmata sõtta. Türgi, mis on väravaks Aasiasse, valmistub igasuguse sissetungi vastu. Kuna sealpool Türgit asuvad suured Aasia jõud, n. n. „hommikumaa kuningad“, siis omistab prohvet Jumala sõnas sellele riigile kahe maailma väravana erilise tähtsuse.

Nõnda on praegu maailmas tegevuses kaks suurt jõudu: sõjavaimustus, mis näib levivat

Inimeste omakasupüüd ei lase kultuuri saavutusi kasutada üldsuse, hüvanguks. Ühiselu takistustest tekivad sõjad, milles toimub sihilik inimeste ja varanduste hävitamine.

vastupandamatu jõuga, ja rahupüüdlused, mida mõned rahvad püüavad toetada samuti meeleheitliku agarusega.

Neid sündmusi jälgides tuletame meele ennustuse aastatuhandeid tagasi prohvetilt, kes oma pilgu suunas tulevastele sündmustele: „Aga viimaste päevade ajal peab see sündima, ... et palju rahvast läheb ja ütleb: Tulge ja minge üles Jehoova mäe peale, Jakobi Jumala kotta, et ta meile võtaks õpetada oma teed... Siis taovad nemad oma mõõgad kablideks ja oma piigid sirpideks. Rahvas ei tõsta mõõka teise rahva vastu ega õpi enam sõdima.“ Jes. 2, 2—4.

Inimesed tunnevad, et sõda ei ole rahu isa, vaid uute lõkkele löövate tülide sigitaja. Sõda õhutab igavesti võitlust rahvaste vahel ja äratub rahvuslikku viha võidetuis. Maailm ägab alatise vaesuse ja võlakoorma all, mis on pannud rahvad orjakütkeisse. Seepärast tahetakse ka nüüd teha kõik pingutused, et säästa rahu.

Kahjuks aga ei ole loota täielikku rahu nii kaua kui inimene jääb selleks, mis ta on. Kui inimese iseloom jääb endiseks, siis jäävad ka ta teod endiseks.

Siin toodud ennustuses tahab prohvet Jesaja juhtida tähelepanu sellele, mida „palju rahvast ütleb“. Aga tõelikkuses näib nagu kihutaks maailma rahvaid üles mingi salapärane jõud, mis tegeleb rahvaste juhtide juures; nagu sunniks mingi vastupandamatu vägi rahvaid, kes

ise tahavad rahu elada. Kurjad vaimud lähevad „maa ja kõige maailma kuningate juure, neid kõigevägevama Jumala suureks päevaks sõtta koguma.“ Ilm. 16, 14.

Teine ennustus prohvet Joeli läbi räägib sündmustest, mis praegu tõelikult aset leidnud. „Kuulutage seda paganate seas, valmistage viisi pärast sõda, äratage üles need, kes vägevad mehed, tulgu ligi ja mingu üles kõik sõjamehed. Taguge oma kablid mõõgaks ja oma sirbid piigiks; kes võimetu, see öelgu: „Mina olen vägev!“ Joel 4, 9. 10.

Pikkamööda ja järjekindlalt on sõjavaimusid välja kutsutud. Pärast Maailmasõda lauldi kiidulaule rahule ja arvati, et rahvad enam iialgi ei lange sõjahullustusse. Siis aga varsti hakkas kerkima üksikuid sõjapilvi rahutaevasse. Juba varsti tekkis siin ja seal kohalikke võitlusi. 1932. aastal algas juba päris tõsine sõda kaugel Lõuna-Ameerikas Parakuai ja Boliivia vahel. Aastal 1935 alustas sõjakäiku Itaalia Abessiinias. Järgneval aastal puhkes verine kodusõda Hispaanias. 1937. aastal algasid hävitavad lahingud Hiina ja Jaapani vahel. Möödunud aastal vallutas Itaalia Albaania. Euroopa tähtsamad suurriigid alustasid „närvidesõja“, ja möödunud aasta sügisel tõmmati juba suurem osa maailmast sõtta.

Kuhu lähed, maailm? võiksime nüüd küsida. Vastuse leiame samuti Jumala sõnast, nagu kõigi teistegi probleemide puhul. Prohvet Joel näeb: „Suur hulk, suur hulk rahvast on kange kohtumõistmise orus, sest Jehoova päev on ligi.“ Joel 4, 14. Ükskord kogunevad kogu maailma rahvad viimseks suureks heitluseks. Meie aga vaatame üle nendest sündmustest ja näeme koitvat õiguse päikest neile, kes Jumalat armastavad ja teda teenivad.

Inimkonna õnnetus on olnud see, et suured tarvitavad jõudu. Aga nad ei ole võitnud maailma, vaid nende püüe on kujunenud neile languseks.

Mis toob tulevik

H. Pilt

Nüüdne aastavahetus tekitas kõigile isesugused tunded. Kellel oli lausuda sõna uue aasta kohta, see tegi seda suure tagasihoidlikkusega. Heade soovide sõnad nagu jäid keelele kinni ega saanud tulla kuuldavale. Teadmine maailma olukorrast ei lase loota, et võib tulla head. „Mis puutub algavasse uude aastasse, siis keegi ei jõua ette näha, milliseks kujuneb praegu käimasolev sõda. Ta võib algava aasta kestes lõppeda või oma suundasid muuta või ka laiendada ja suurendada,“ ütles meie peaminister prof. J. Uluots oma kõnes aastavahetusel.

Me mõtleme tulevikule. Aga me ei peaks looma kartusi, sest me ei tea enesele midagi loota ega karta. Mis meid võib edasi kanda, on lootus. Ja millele peab see toetuma? Olgu sellele küsimusele vastatud veel peaministri sõnadega: „Aastavahetus on saabunud. Sel pühal tunnil on meie esivanemad tuhandete aastate kestel usus ja lootuses pöördunud selle poole, kes on kõige meie elu igavene allikas. Sellele pöördume ka meie.“

Ja nüüd vaatame kuidas Kõigekõrgema plaanid maailma kohta täide lähevad.

Mis toob tulevik, küsib iga inimene enese kohta. Paljud püüavad võita enesele seisukohta, valimata abinõusid ja hoolimata sellest, et nende tegu võib tuua neile ühes teistega õnnetuse ja hukatuse. Mis toob tulevik, küsivad rahvaste juhid, keda aupüüd ja kohusetunne kihutavad teisi rahvaid vallutama ja oma rahvast kaitsma. Ja Jumal näeb mis sellest segadusest aegade jooksul välja kujuneb. Inimestele on antud vabadus valida ja nad ei vali õiget teed. Jumal, kes on üle kõige, näeb inimeste tegusid ja näeb ka ette tagajärgi. Tema nõu maailma kohta läheb täide.

Mis toob tulevik, küsis 2500 aasta eest Babüloonia maailmariigi valitseja Nebukadnetsar. See, kes valitseb maailmadekogu, andis võimuihkajale Nebukadnetsarile unenäopildid, millede kaudu prohvet temale seletas mis saab tema riigist ja mis üldse sünnib aegade kestel. Prohvet Taanieli seletust on väga tähtis tähele panna. Seepärast jätame ära küsimused ja mõtted enda kohta ning asetame end Jumala plaanidesse.

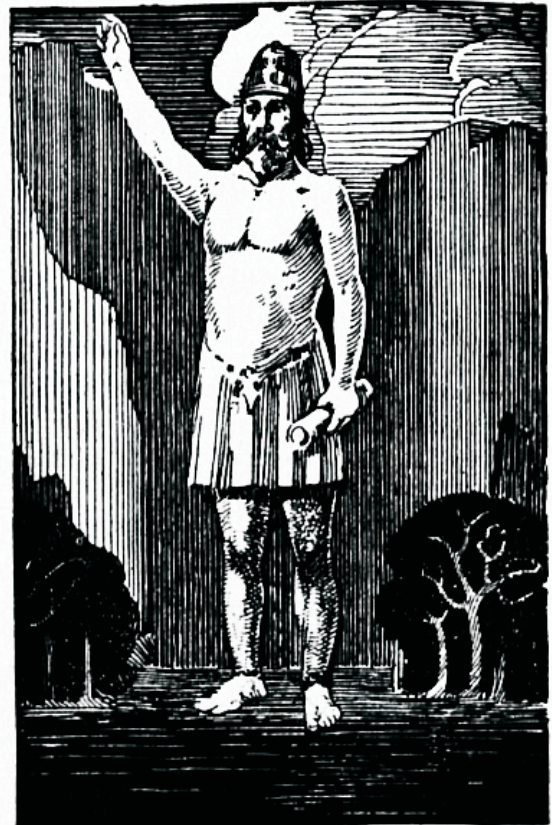
Nebukadnetsarile antud pildid seletab prohvet Taaniel oma raamatu 2. peatükis järgmiselt (tekst on võetud uuest Suurest Piiblist):

Sina, kuningas, silmasid, ja vaata, seal oli tohtu kuju; seesinane kuju oli suur, ja ta sära oli määratu, see seisis su ees, ja oli peletis pealt näha. Kuju pea oli heast kullast, ta rinnad ja ta käsivarred olid hõbedast,

ta kõht ja ta puusad olid vasest, ta reied olid rauast, ta jalad olid muist rauast, muist savist. Sa silmasid, seni kui üks kivi lahti rebenes, mitte kätega, ja löi kuju ta jalgade peale, mis oli rauast ja savist, ja muljus nad tolmuks. Siis muljuti tolmuks ühtlasi raud, sav, vask, hõbe ja kuld, ja said ära nõnda kui kõlud suviselt rehealuselt, ja tuul viis nad ära, ja neist ei leitud mingit jälge. Aga kivi, mis kuju maha löi, sai suureks mäeks ja täitis kõik maailma.

See on see unenägu; nüüd ütleme kuninga ette ta seletuse.

Sina, kuningas, oled kuningate kuningas; sulle on taeva Jumal andnud kuningriigi, väe, ja tugevuse ja au. Ja kõigis paigus, kus inimeselapsed elavad, on tema välja elajad ja taeva linnud su kätte andnud ja sind pannud valitsema nende kõikide üle. Sina oled pea mis kullast. Ja sinu järel tõuseb kuningriik, mis on halvem sind, ja veel olmas kuningriik, mis on vasest, mis valitseb kõige maa üle. Ja neljas kuningriik on nii tugev kui raud; sest nagu raud kõik tolmuks muljub ja rusuks peksab, nõnda muljub tolmuks ja lõmastab see, otsegu raud, mis kõik asjad lõmastab. Et sa nägid jalad ja varbad muist potisepasavist ja muist rauast olevat, on see: see on poolitatud kuningriik, aga raua sitkus on seal sees, nõnda kui sa oled näinud rauda savimullaga sobitatud olevat. Et jalgade varbad olid muist rauast ja muist savist, on see: teine osa kuningriigist on tugev, ja teine osa rabe. Et sa oled näinud rauda sobitatud olevat savimullaga, on see: nad sobitavad endid inimese seemnega, aga nad ei jää

Maailmasündmuste võrdkuju, antud kahe poole tuhande aasta eest. Kujutus Babülooniast, Pärsiast, Kreekast, Roomast ja hilisemast ajast.

teineteise külge kinni, otsegu raud ei anna ennast sobitada saviga. Aga nende kuningate päevil tõstab taeva Jumal ühe kuningriigi üles, mida igavesti ära ei rikuta; ja see kuningriik ei saa teise rahva kätte. See muljub tolmuks ja lõpetab kõik kuningriigid, aga ta ise jääb igavesti seisma. Seepärast oled sa silmanud, et üks kivi mäest lahti rebenes, mitte kätega, ja muljus tolmuks raua, vase, savi, hõbeda ja kulla. See läbi on suur Jumal kuningale teatanud, mis pärast sedasinast aega sünnib. Ja unenägu on kindel, ja ta seletus ustav.

Taan. 2, 31—45.

Prohveti seletus kuju kohta vihjab üksteisele järgnevate maailmariikide iseloomule. Kui tule-tame meele ajaloolisi tõsiasju, muutub see kuju meile elavaks.

Nebukadnetsarile öeldi: „Sina oled pea, mis kullast.“ See metall siin iseloomustab midagi. Kuld on hinnalisimaid metalle. See on tähendus Babülooniale. Selle riigi võim ja pealinna toredus ületas kõik, mis kunagi enne on olnud. Nebukadnetsar oli aga ka Babüloonia viimaseid kuningaid. Kaks tema järglast valitsesid lühikest aega. Nimetatud maailmariik langes 538. aastal e. Kr.

Pärsia kuningas Kyros vallutas Babüloonia. Sellega algas uus ajajärk — uus maailmariik. Prohvet näitab seda riiki kuju rindkere kaudu. See hiilgus, mis oli Babüloonias, läks kaduma. Ja on ka öeldud: „Sinu järel tõuseb teine kuningriik, mis on halvem sind.“ Ta on hõbe, aga eelmine oli kuld.

Pärsia maailmariigi võitis lõplikult Makedoonia kuningas Aleksander Suur aastal 331 e. Kr. Makedooniast kujunes Kreeka maailmariik. Aga ainult väga lühikeseks ajaks. Kreeka saavutas kõige suurema maa-ala. Nii läheb täide ettekuulutus, et „kolmas kuningriik, mis vasesest, valitseb kõige maa üle.“ Aleksander Suure võidukäigud olid nagu välgusähvatus. Ainult 13 aastat valitses see suur vallutaja. Aastal 323 leidis ta enesele varajase surma priiskava elu tagajärjel. Tema poolt kiiresti rajatud maailmariik lagunes pärast ta surma. Tema väejuhid jagasid riigi nelja ossa — neljaks riigiks.

Tuli aeg Rooma maailmariigile. Rooma vallutas endise Kreeka maailmariigi osad. Makedoonia langes neist viimasena aastal 168. e. Kr. Selle ajapunkti juures on siis ka lõpp Kreeka ajajärgule ja algus Rooma ajajärgule. Rooma kujunes raudseks, nagu oli ka ettekuulutus tema kohta. raudsete jalgade näol.

Aga kui kauaks oli Rooma aega? Rooma maailmariigi — vana maailma — hukkumine

Möödunud aastal ajasid inimestemerid mitmel pool üle kallaste; see oli eelmärk praegusest tormist...

oli 5. sajandil p. Kr. Rooma linna vallutamine aastal 476 tähistab Rooma ajastu lõppu.

Rooma järele algab uus ajajärk ja teine olukord. Algab rahvaste isevalitsuse aeg. Tekivad iseseisvad riigid. Ühed on tugevamad, teised nõrgemad. Lääne-Rooma jagunes väiksemaks iseseisvaks riikideks, kuna Ida-Rooma püsis veel sajandeid Bütsantsi riigina. Läheb täide prohvetlik iseloomustus: „Ja jalgade varbad olid muist rauast ja muist savist, see on: teine osa kuningriigist on tugev, ja teine osa rabe.“

Üks iseloomustav joon on veel ette nähtud, et neist uutest riikidest tahetakse luua ühendriik, kuid see ei lähe korda. Küll unistas sellest Karl V ja Napoleon, ning hilisemal ajal Inglismaa ja nüüd Saksamaa. Seda ühendust on tahetud luua vallutuste teel ja ka sugulussidemete ja rahulepingute kaudu. Aga ometi ei saa olukord kujuneda niisuguseks, et oleks üks valitsus ja toimuks rahuline kord. Inimliku maailmakorra juures ei kujune iialgi rahuriik. Kuni aegade lõpuni saab olema „poolitatud kuningriik“.

Mis sünnib kõige lõpuks, on see, et Jumal rajab õiguseriigi. Jumala plaan läheb täide. Maailma ajastu lõpeb. Muutub maailma nägu, luuakse uus olukord. Kes on aegade jooksul elanud Jumalat kartes, neile algab uus elu. Vanad asjad on siis mööda läinud ja kõik on uueks saanud. „Aga nende kuningate päevil tõstab taeva Jumal ühe kuningriigi üles, mida igavesti ära ei rikuta.“ See kuningriik lõpetab kõik endised asjad, aga ise jääb ta igavesti seisma. Selle uue olukorra kujunemise kohta on antud see pilt: kivi rebeneb mäest, langeb kuju

peale ja lööb selle pihuks, ja kivi ise saab suureks mäeks ja täidab kõige maailma.

Nüüd vaatleme edasi pilte Taanieli raamatu 7. peatükis:

Ma silmasin oma nägemises öö ajal, ja vaata, neli taeva tuult panid suure mere kihisema. Ja neli suurt elajat tõusis üles merest, üks erinev teisest. Esimene oli otsegu lõukoer, ja tal olid kotka tiivad; ma silmasin, kuni ta tiivad ära kisti, ja ta tõsteti üles maa pealt ja pandi jalgade peale seisma kui inimene, ja inimese süda anti talle. Ja vaata, teine elajas, tema järgmine, oli karu taoline, ja oli ühelt küljelt seisma pandud, ja kolm küljeluud olid tema suus ta hammaste vahel; ja talle öeldi nõnda: Tõuse üles, söö tohutult liha. Pärast seda silmasin ma, ja vaata, üks teine oli otsegu panter, ja temal oli neli linnu tiiba oma seljal, ja elajal oli neli pead, ja valitsus anti temale. Pärast seda silmasin ma öö nägemiste sees, ja vaata, neljas elajas oli peletis ja kole ja määratu tugev, ja temal olid suured raudhambad; ta söi ja muljus rusuks, ja mis üle jäi, tallas ta ära oma jalgadega; ja tema erines kõigest elajaist, kes olid enne teda, ja kümme sarve oli tal. Ma panin sarvi tähele, ja vaata, üks teine, pisuke sarv tõusis üles nende vahelt, ja kolm endisist sarvist, mis olid selle ees, kisti juureni välja; ja vaata, selle sarve küljes olid silmad otsegu inimese silmad, ja suu, mis suuri asju pajatas. Ma silmasin seda, kuni aujärjed üles pandi, ja Vana päevilt istus maha; ta kuub oli kui valge lumi ja ta juuksed kui puhtad villad; ta aujärg oli tuleleegid, ta rattad kui loitev tuluke. Tulejõgi voolas ja läks välja ta juurest. Tuhandete tuhanded teenisid teda ja kümme tuhat seisid tema ees; kohus istus maha, ja raamat avati. Ma silmasin siis suurte pajatuste hääle pärast, mis sarv pajatas, — ma silmasin, kuni elajas ära tapeti, ja ta keha hävines ja anti tule põleda. Ja teiste elajate valitsus oli ära võetud, ja elu pikkus anti neile ajaks ja tunniks. Ma silmasin öö nägemiste sees, ja vaata, keegi tuli taeva pilvedega otsegu inimesepoeg, ja sai selle juure, kes Vana päevilt, ja viidi tema ette. Ja temale anti valitsus ja au ja kuningriik; ja kõik rahvad, suguvõsad ja keeled peavad teda pälvimä; tema valitsus on igavene valitsus, mis ei lähe mööda, ja ta kuningriik ei lähe rikki. Taan. 7, 2—14.

Need pildid kujutavad jällegi tähtsamaid momente inimkonna saatuses. Elajad sümboliseerivad riike. Ja meil ei ole raske mõista neid sümbole. Kõigepealt see asjaolu, et elajad tõusid merest. Tormise mere läbi kujutatakse sõdivaid rahvaid. Tuuled tähendavad sõdasid. Sõjatuuled panevad rahvad liikuma; heitlustes ühed riigid kaovad ja teised kerkivad esile.

Prohvetlik ülevaade algab Babülooniaga. Nebukadnetsar, kelle ajal prohvet elas, viis riigi hiilguse tipule. Babüloonia on olnud kõigi aegade hiilgavaim ja võimsaim maailmariik. See pärast on ta ka kujutatud loomade kuninga lõviga. Tema tiivad tähendavad kiireid ja ulatuslikke vallutusi. Aga selle riigi hiilgusega koos käis ka langus. Hiilgaval maailmariigil kadus sisemine jõud. Ta ei jäänud kiskjaks lõviks. „Tema süda võeti välja ja tiivad kisti ära.“ Kolm aastat pärast Taanieli nägemust oli Babüloonia kukutatud. Linn oli jäetud kaitseta ja Pärsia väed vallutasid selle kerge vaevaga.

Prohvetlikud kujutused vanaaja maailmariikidele Babülooniale, Pärsiale, Kreekale ja Roomale.

Teine elajas kujutas Pärsia maailmariiki. See riik algas oma olemasolu kaksikriigina — Meedia ja Pärsia moodustasid ühe riigi. Aga Kyrose võitudega tõusis Pärsia tähtsus ja kujunes Pärsia maailmariik. Seda iseloomustab see, et prohvet näeb Pärsiat tähendavat karu ühelt küljelt. Sel elajal kästakse süüa palju liha. Kolm konti on tal suus, see tähendab, Pärsia võitis tähtsad riigid Babüloonia, Egiptuse ja Lüüdia.

Kolmas elajas panter kujutas Kreeka maailmariiki. Tiivad sellel loomal tähendavad jällegi kiireid ja ulatuslikke võite, mida toestas Aleksander Suur. Sellel loomal oli ka neli pead. Meil on selge, mis see tähendab. Aleksander Suur lõi Kreeka maailmariigi. Ta suri varakult ja tema riigi jagasid tema väejuhid omavahelises võitlustes; kujunes neli riiki — Egiptus, Süüria, Makodoonia ja Traakia. Seega Kreeka ajastul on neli riigivõimu.

Järgmisena tõusis eriti silmatorkav elajas. Rooma maailmariik on kujutatud selle elajaga. Ja tõepoolest Roomale peab ajalugu pöörama kõige suurema tähelepanu. Rooma on väga suurt osa etendanud inimkonna käekäigus. Tema võitlustest ja riigikorrast on väga palju rääkida. „Ja tema erines kõigest elajaist.“

Edasi näidatakse mis saab Roomast. „Temal on kümme sarve.“ Ta valitses paljusid rahvaid, kelledest igauks kujutas omaette jõudu. Nende jõudude survel viimati purunes selle maailma-riigi kehastus. Niinimetatud vana maailm hukus. Rahvad said vabaks. Algas uus ajajärk.

Nüüd selles uues olukorras kujuneb teiste harilikkude võimude hulgas üks eriline võim — kirikuvõim. Selle kujunemine oli nõnda: Rahvad võitlesid oma seisukoha ja võimu pärast. Kasutati kõiki võimalusi, et taotleda jõudu. Kirik oli seni taga kiusatud; ta vajab vabadust ja kaitset. Kirik iseenesest sidus laiemaid hulki. See, kes toetas kirikut, selle poolt oli rahvas. Endise Rooma idapoolne osa, Bütsantsi riik taotles oma võimu ja toetas kirikut sellega, et ta vallutas katoliku kiriku vastased rahvad vandaalid, gootid ja heruulid. See kõik sündis kiriku huvides ja Bütsantsi riigi kasudes. Seega läheb täide see: „Ma panin sarvi tähele, ja vaata, üks teine, pisuke sarv tõusis üles nende vahelt, ja kolm endisist sarvist, mis olid selle ees, kisti juureni välja.“

Oli kujunenud isesugune võim. See kujunes viimaks niisuguseks, et temast olenesid ilmalikud võimud. See võim valitses ja juhtis kogu pika keskaja vältel. Ja kuidas oli tema valitsemine? Ta valitses väga inimlikult. „Selle sarve küljes olid silmad otsegu inimese silmad, ja suu, mis suuri asju pajatas.“ Paneme tähele, mis Taaniel veel räägib öeldu selgitamiseks:

Siis tahtsin ma otsust neljanda elaja kohta, kes oli erinev kõigist, kes määratu peletis, kel olid raudhambad ja vaskküüned, kes ära söi ja rusuks muljus, ja jalgadega ära tallas ülejäägi; ja kümne sarve kohta, mis ta pea peal, ja teise kohta, mis tõusis ja mille eest need kolm maha langesid; ja sarve kohta, kel silmad olid ja suu, mis suuri asju pajatas, ja kes pealtnäha suurem oli kui ta kaaslased. Ma silmasin, et seesama sarv sõda pidas pühadega ja sai nende üle võimuse, seni kui tuli Vana päevilt, ja kohus anti Kõigekõrgema pühade kätte, ja tuli seatud aeg, et pühad pidid kuningriigi kätte saama.

Ta ütles nõnda: Neljas elajas on neljas kuningriik maa peal, mis erineb kõigist muudest kuningriikidest, ja see sööb kõik maad ära ja astub nad lõmaks ja muljub nad rusuks. Ja kümme sarve tähendavad, et sellest kuningriigist tõusevad kümme kuningat; ja pärast neid tõuseb üks teine, ja see erineb endistest, ja madaldab kolm kuningat; ja ta võtab Kõigekõrgema vastu pajatusi pajatada ja Kõigekõrgema pühasid kullutada; ja ta mõte on seatud aegu ja kohtukorda teisedada, ja nad antakse ta kätte üheks ajaks ja kaheks ajaks ja pooleks ajaks. Siis istub kohus maha ja ta valitsus võetakse käest ära, et teda ära kaotada ja hävitada otsani. Aga kuningriik ja valitsus ja kuningriikide suurus kõige taeva alla antakse Kõigekõrgema pühade rahvale; tema kuningriik on igavene kuningriik, ja kõik valitsused peavad teda pälvima ja tema sõna kuulma.

Taan. 7, 19—27.

Need sõnad ütlevad aja ja sündmuste iseloomu, alates Rooma maailmariigist peale. Aja-

Mida kirjutad puhtale lehele? ..

Mida kirjutad puhtale lehele, mille pööranud aasta uus suures aegaderaamatus? — Sinule selleks antud ka võimalus.

Märgid ülesse võite, mis saavutid, kuulsust, kiitust mis sinule töid? Jäigi mõni vast varju, kui hülgasid, ongi elu vaid võidule püüd.

Märgid lehele üles ka kaotused, eluvõitluses alla kui jäid? Märgid ülesse kõik oma nõrkused, hiljem valu mis sinule töid? ..

Lebab leht sinu ees lumivalgena. Ainust joont pole tõmmatud veel. Elu seisab su kõrval. — „Nüüd kirjuta!“ kostab sulle ta käskiv hää.

Märgi üles siis kõik, mis su arvates selles raamatus püsima peab. Võta Jeesus vaid abiks, kui kirjutad, — Tema kõrval kõik korda sul läeb.

H. Ratassepp

lugu kinnitab seda. Rooma oli võimas ja vallutas suured maa-alad. Siis aga hävines Rooma ja tekkisid uued riigid. Nende keskelt kujunes iseäraline võim. Tema eest hävitati riike. Ja me teame, et keskajal oli suur tagakiusamine. Umbes 1260 aastat oli raske aeg. See aeg lõppes Prantsuse revolutsiooniga. Selles küll Kõigekõrgem astus vahele. „Valitsus võeti temalt ära.“ Teda ei arvata mitte taevariigi tööriistaks. Temal ei ole seda au Jumala ees. Tema langeb kohtu alla ja tema mälestusele tuleb ots.

Nüüd võime ka näha millises ajajärgus oleme meie praegu. See on aeg, millal kohut peetakse kõige selle kohta, mis inimesed on valesti teinud aegade jooksul. Uhes kõrgemas maailmas tehakse otsus, taevaste olevuste ees tehakse selgeks, kes inimestest, kes kunagi elanud, jääb püsima igavese õiguse ees, ja keda igavene õigus hukka mõistab.

Ükskord tuleb Jumala riik. Praegu näeme kuidas eelmised ajad on kujunenud ettenägemise kohaselt. Samuti tuleb see, mis peab veel tulema. Kuidas Jumala riik tuleb, seda on selles ettekuulutuses selgesti öeldud. Pangem vaid kõiki neid sõnu tähele!

Inimesed tahavad küll luua endale head põlve, siiski nende tegudest kujuneb hukatus. Aga Jumal annab ükskord kuningriigi ja valitsuse pühade rahvale. Jumala korralduse peale algab rahupõlv ja kuldne ajajärk.

Küsimused mis ja kuidas

H. P.

Oleme kuulnud lapsi küsivat — mis ja kuidas. Nende küsimusi on nii palju, et ei jõuagi vastata, või need küsimused on nii peened, et ei oska vastata.

Miks küsib laps? Ta tahab teada. Tal tuleb kõik asjad üksikult tundma õppida. Nii oleme meie kõik alanud oma teadmiste teed.

Me oleme pidanud avastama iga asja. Esialgu ainult meie silmad nägid. Me silmitsesime asju, aga me ei osanud neid tahta ega põlata. Pikapeale muutusid nähtavad pildid kujudeks, ja me hakkasime asju nägema pisut täiemalt. Me nägime, et asjad esinevad omaette. Nende asendit võib muuta. Meie käekene juhtus millestki kinni haarama, ja see tuli lähemale. Siis me tegime selle asja olemasolu kindlaks suus. Sellega oli juba avastatud suur maailm. Me olime õppinud asju nägema ja oma käekesi nende järele sirutama.

Me hakkasime märkama ka ennast. Meil oli rõõm oma käekesist ja jalakesist, ning me vaatlesime neid. Me jäime kuulutama ka oma häält. Me leidsime kuidas saab häält esile kutsuda.

Ja meie vanematel oli hea meel nähes kuidas meie maailma avastame ja targemaks saame. Meil oli rõõm näha uusi asju ja kõnelda oma keeli, ja vanemad rõõmustasid ning kandisid meie kätte asju ja rääkisid jälle oma keeli...

Aga see kõik oli kaugel tõelisest mõistmisest. Me ei teadnud, et meie ise oleme, kuigi oskasime asju ihaldada või põlata. Aga ega me teadnud ka, et miski asi tõeliselt on olemas. Mis ei olnud meie silma ees, see oli nii hästi kui olematu.

Hiljem me taipasime, et meie vanemad moodustavad iga asja kohta helilise pildi. Me kordasime neid häälitsusi järele. Nii sündisid sõnad meie suus. Neid kordasime ikka ja jälle. Me ütlesime sõna, ja meie vanemad pöörasid selle sõna pärast tähelepanu teatavale asjale ja ühtlasi meile endile.

Meie oma avastamiste kaudu olime leidnud tee, kuidas saada vanemaile ja asjadele lähemale. Vanemate osavõtt meie tahtmistest üha kasvas, sest oli olemas vaimne side. Püüdsime vanemate tähelepanu tõmmata endale, oma sõnadele ja liigutustele. Ja meie vanemad mõistsid meid ja kordasid ka meie sõnu.

Ikka enam selgus, et iga liigutuse ja asja kohta on sõna. Kuna meie ikka jälle kordasime neid sõnu ja tegime tegemist nendele sõnadele

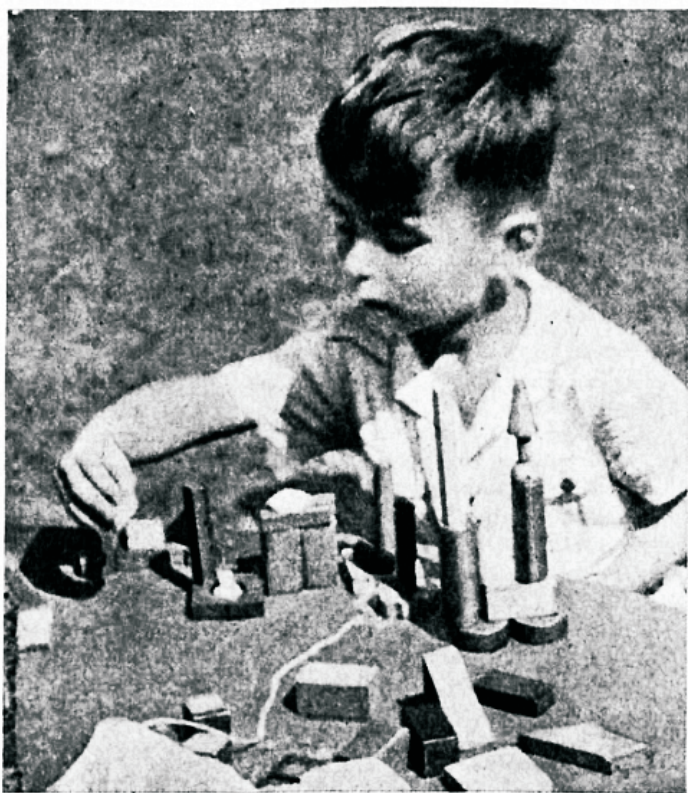
vastavate asjadega, siis jäid need sõnad meele. Ühtlasi jäi meie teadvusse see, et asjad on olemas, ka siis, kui meie neid ei näe.

Ja mis me olime sellega saavutanud? Mõttele! Meie teadvuses muutusid asjad elavaks. Mitte ainult silmade ees ei olnud pildid, vaid ka vaimus. Me astusime kahte maailma: üks on see, mida näeme, ja teine, mida kujutleme.

Kui tulime õuest tuppa, siis ütlesime asju, mis jäid õue. Nii hakkasid asjad olema väljaspool meid, aga ka meie teadvuses. Me järjest leidsime asju, mida seni ei olnud tähele pannud. Ja seda täiemaks kujunes meie sisemaailm, see on kujutluste maailm.

Mida rohkem meie mäletasime, seda avarama pilguga nägime oma ümbrust. Meie teadvuses ühinesid uued muljed terve rea eelmiste mälestustega. Nii näiteks: kui kuulsime avatavat ust, siis kohe kerkis teadmine, et isa võis tulla, ja me hüüdsime — isa.

Päev-päevalt kogusime uusi teadmisi asjade kohta. Panime ise tähele ja meile räägiti neist. Avastasime asjade olemise suhted. Mõni asi tegi valu, seda ei võinud meie puutada. Mõni asi ei ulatanud meie kätte ja me nägime seda ainult

Väikemees ehitab. Mõttekujutuste abil kerkivad tema käe läbi paljunimelised ehitused... Ja seda läheb temale maailma tundmaõppimiseks tarvis.

silmaga. Mingi asi oli raske, me ei jaksanud seda kätte võtta. Mõned asjad olid minu omad, teised olid isa ja ema omad.

Nii mitmekesiseks muutus meie ees see maailm. Aga see, et võisime asju liigitada, tegi meie ümbruse nagu lihtsamaks ja mõistetavaks. Asjad ei esinenud meile enam juhuslikult, vaid kindla korra järgi.

Me pöörasime kõigele tähelepanu. Nägime rohkem kui vanemad arvasid, et me suudame näha. Olime isale-emale põlvkõrgune, aga kõike aimasime neile järele. Kuulasime vanemate kõnelusi, ja mõnikord kohe aga vahest ka tüki aja pärast kordasime nende sõnu. Nii olime juba „targemad“ kui vanemad, sest nad ei pannud oma sõnu tähele, aga meie panime tähele.

Iga päevaga rikastus meie sisemaailm. Kõigest mälestustest võisime juba luua uued pildid. Ka puuhobune muutus meie kujutuses elavaks ja sõidutas meie poolt elavaiks kujutletud elutuid asju. Me võisime kõigele ja kõigele anda tähenduse. Ehitasime lihtsatest plokkidest majad ja tornid, ning rõõmustasime, et need olid elulised ja huvitavad. Võisime oma tahtmise järele anda kuju ja näha oma ettekavatsuste vilja.

Mängides õppisime asju nägema õieti. Märkasime kui palju tuleb ühe ja sama asja juures näha. Ja me ei olnud enam rahul sellega, mis nägime. Tahtsime mingist asjast kõike näha. Me ei andnud endale aru oma teost; uudishimu kihutas meid, et me asja põhjalikuks tutvumiseks kiskusime ta viimseni puruks. Tahtsime teada kuidas on asi, aga ainult seda ei mõelnud, et mille purustame, selle olemine lõpeb. Tarka ettevaatust me ei olnud veel õppinud.

Et vanemad meile seletasid, siis me omalt poolt külvasime neid üle igasuguste küsimustega. Olime seni asju tundma õppinud nime ja välismuse järgi, aga nüüd aetasime oma mõtte kõige olemise saladuse taha. Asjad näivad olemas olevat, ja viimaseks küsimuseks nende kohta on, kuidas nad on tõepoolest, miks nad on üldse olemas, ja kust nad on saanud? Kõige kohta küsisime. Vanemad teadsid vastata, ja mõnikord ei teadnud ka. Vanemad vahest püüdsid end päästa ja rääkisid valesti, aga meie märkasime, et nad valetavad, ja siis panime nende tegu halvaks. See asjaolu tegi meid uhkeks, et me teame paremini. Ja me kaotasime usalduse vanemate vastu, sest nad tegid vea ega rääkinud õieti.

Tõelikult me jälgisime ainult välismaailma. Mis me mõtlesime, see kõik oli suunatud välja-poolle. Meil olid küll omad soovid, aga meie ise ei olnud veel endale mina. Kujutluste pildid meid küll juhtisid, aga nende olemasolu me veel teadlikult ei märganud. Me rääkisime minu käsi, minu ema, minu asi; me ütlesime ka, et mina

Võime mõista, et säärane täiuslik omapärane õis ei ole küll võinud juhuslikult kujuneda...

tegin, aga see mina iseenesest oli nagu veel nägemata.

Järjest targemaks saades leidsime, et mina olen mina ise. Enne olime vaadelnud välismaailma, nüüd aga vaatlesime ka ennast. Tundusime enesele vaimse isikuna. Kõik muu jäi rohkem elutuks. Mina ise kerkisin esiplaanile. Muid asju küll tundsin, aga nad jäid ikkagi meist kaugemale. Ennast aga tundsin kõige rohkem. Tundsin rõõmu ja valu. Teised ei võtnud meie tunnetest kuigi palju osa. Me pidime ise elus läbi lööma. Leidsime ise, mis meile on hea. Tuli uurida, kuidas meie tahtmine teiste suhtes maksab, ja kuidas saame seda, mida soovime. Nii kujunes meie mina. Nüüd me näeme oma tarvidusi ja oskame ka oma tarvidusi rahuldada igäuks oma töös ja kutsealal. Pikkamööda on kujunenud meist see, mis me oleme.

Nüüd meid ei huvita enam kõik. Selleks on olemas mitu tingivat asjaolu. Me ei jõuagi vastu võtta kõike seda, mis inimesed on avastanud. Neid teadmisi on liig palju. Meid seovad elumured ning meil ei ole aega ja jõudu olla kõigest huvitatud, ja viimaks teiste panatahtlikkus on sundinud meid ettevaatusele. Mõned inimesed on nii endasse piirdunud, et nad enam midagi ei selgita ega ka mõista välismaailmast. Kõik mõtlemine on kujunenud vääraks. Neile jääb vaid oma mina, mis aga avaldub nii, et teised ei või teda taluda.

Soov õieti näha peaks meis püsima. Jääb palju ja palju küsida. — Järgmises numbris jatkan oma vestlust.

Jumala igavene põhiseadus

Ed. Mägi

Seadused ilmutavad valitsuse iseloomu ja vaimu. Igal valitsusel on oma seadused.

Nii on ka Jumala riigil oma igavene põhiseadus, mis ilmutatud kümnes käsus. Jumala käsu iseloomust kõneleb kuningas Taavet: „Jehoova käsuõpetus on laitmatu ja jahutab hinge, Jehoova tunnistus on tõsine ja teeb rumala targaks, Jehoova käskimised on õiged, mis südant rõõmustavad, Jehoova käsk on selge, mis silmi valgustab.“ Laul 19, 8. 9.

Sedasama kirjutab apostel Paulus Rooma raamatus 7, 12: „Seepärast on käsk küll püha ja käsusõna õige ja hea.“ Need ja paljud teised kohad Piiblis näitavad Jumala käsu head iseloomu ja seega ka Jumala riigi õilsate põhimõtete olemist.

Ja käsu otstarve? Nii kui riigi seaduste otstarve on kodanikele meele tuletada nende kohustusi, nii on ka Jumala käskude otstarve seesama, jah, veel suurem, sest iga korraliku riigi seaduste kogu on sageli Jumala käskude põhimõtete kaudne koopia. Käsu otstarve on näidata inimesele pattu. 1. Joh. 3, 4. Iga inimene, kes ennast läbi katsub Jumala käsu valgel, osutub süüdlaseks, sest Jumala silm näeb ja tungib meie südamesse. Süüst vabastab Kristus — Käsuandja.

Jumala käsk alguses.

Jumala käsk on olnud juba algusest. Kui Adam patustas, siis tegi ta seda käsu vastu. Aadamal olid Jumala käsud kirjutatud Püha Vaimu läbi südamesse. Seepärast võis Jumal karistada Kaini, sest tal oli teada: „Sa ei pea tapma“. Moosese ajal kirjutati käsud kahele kivilauale. Paulus kirjutab: „Sest patt oli maailmas käsust saadik, aga pattu ei arvata süüks (seal), kus ei ole käsku.“ Rooma 5, 13.

Käsku tundsid ka kõik usuisad, näitab 1. Moos. 26, 5: „Aabraham on mu sõna kuulnud ja on pidanud, mis ma käskinud pidada.“ Kui Jumal Iisraeli vabastas Egiptusest, siis oli selle otstarve jällegi see, et nad peaksid tema käskusid ja oleksid temale kuulekad, nagu ka Taavet seda kirjeldab: „Ja ta saatis oma rahva rõõmustamisega välja, .. seepärast, et nemad tema seadmisi pidid pidama ja ta käsuõpetust tähele panema.“ Laul, 105, 43. 45.

Oletame, et Iisrael võõral maal unustas palju Jumala käsust, siiski, enne kui nad jõudsid Siinai mäe juure, kus anti käsud kivilaudadele, nad juba tundsid käske ja pidasid ka hingamispäeva, sest hingamispäev ei olnud mitte Egiptusest väljatuleku mälestuspüha, vaid see anti juba maailma loomisel esimesele inimesele.

Siinail kuulutati käsud.

Siinail kuulutati uuesti käsud, mis alguses antud, ja seda sel juhul, kui Iisrael sai endale vabaduse hakata looma maiset riiki. Algul Issand kuulutas seda oma häälega ja hiljem andis seda kirjutatult kahel kivilaual Moosese läbi. Mooses ütleb selle kohta, et Jehoova „andis teada oma seadused, mis ta käskis teha, need kümme sõna ehk käsku, ja ta (Jehoova) kirjutatas need kahe kivilaua peale.“ 5. Moos. 4, 12. 13. Kui Mooses mäelt alla tulles nägi rahvast tantsivat ümber kuldvasika ja oma meelepahas lõi katki käsulauad, ütles Jumal: „Raiu enesele kaks kivilauda nagu olid endised ja tee enesele üks puust laegas, ja ma tahan laudade peale kirjutada sõnad, mis olid endiste laudade peal, mis sa katki murdnud, ja sa pead neid sisse panema.“ 5. Moos. 10, 1—5. Mooses tegi nõnda ja sai Jumalalt samad käsud uutel laudadel ning ta asetas need kümme käsku laeka sisse. Hiljem asetati see templis kõige pühamas paigas seaduselaekasse. Nende pidajate kohta pidi muu rahvas andma hea tunnustuse: „Seesinane suur rahvas on tõesti üks tark ja mõistlik rahvas... kellel on nii õiged seadmised ja kohtuseadused...“ 5. Moos. 4, 6. 7.

Dr. Martin Luther tunnustab kümmet käsku ja ütleb: „Kõigest sellest on jälle näha, kui kõrgelt tuleb kümmet käsku ülendada ja kiita üle kõigi seaduste... Seepärast peame neid kõigepealt teistele õpetama ja neid ülikalliks ja väärtuslikuks pidama.“ „Suur katekismus“.

Metodisti kiriku alustaja Wesley mainib käsku ja ütleb: „Jumala käsuõpetus on Jumala iseloomu ärakiri, jah, see on igavese Isa kaunim võrdkuju, tema tarkuse selgem avaldus ja Kõigekõrgema silmanähtav kaunidus. Seesama on keerubite ja seeravite ja kõige taeva väehulkade rõõmustus ja ime, ja igäuhe targa uskliku ja hästi õpetatud Jumala lapse au ja rõõm siin maa peal.“ — Sermon of the Mount.“

Tuleb tähele panna ütlushi, et targad usklikud ja õpetatud Jumala lapsed peavad käsku, nii kui seda peab taevast.

Kristus ja käsk.

Kristus ei muutnud Jumala kümmet käsku, mida ta ise oli annud. Oleks ta seda teinud, siis oleks Jumala käsk osutunud niisama puudulikuks nagu maised seadused, mida tuleb sageli täiendada seaduste muutmisega. Kristus ütles

kümne käsu kohta: „Ärge mõelge, et mina olen tulnud käsku ja prohveteid kaotama, mina ei ole tulnud neid kaotama, vaid tõeks tegema.“ Matt. 5. 17.

Selle asemel et käsku muuta või tema pidamist lõdvendada, Kristus tegi käsupidamise mõiste veel suuremaks, sügavamaks ja täiuslikumaks. Samas peatükis on kirjeldatud Kristuse mõtteid käsupidamise üle ja öeldud: kui vanasti keelati tapmine, siis tema õpetuse järgi on juba see inimesetapja, kes ligimest vihkab, kurja tema peale räägib, sest tõepoolest ongi sõnadega tapmine sageli valusam kui relvaga.

Kristus ja käsk on lahutamatu

Käsk näitab pattu, Kristuse evangeelium vabastab patust. Käsk on juhatajaks Kristuse juure, sest „käsu läbi tuleb patu tundmine“ Rooma 3, 20. Inimene ei või ise endale pattu andestada. Käsk ilmutas süü, ta oli peegliks, aga peegel ei pese puhtaks, ta on vaid vahendiks vea näitamisel; puhtaks peseb vaid seep ja vesi.

Kristus võtab patud ära, mitte käsk. „Kui me omad patud üles tunnistame, siis on tema usstav ja õige, et ta meile patud andestab ja teeb meid puhtaks kõigest ülekohtust.“ 1. Joh. 3, 5 ja 1, 9.

Õigeksmõistmine tuleb Kristuse läbi, patu tundmine käsu läbi. Käsure peab evangeelium järgnema. Ülesäratatud patune tuleb juhatada Kristuse juure, kus ta näeb, et kuigi ta patud on suured, antakse need andeks kahetsemisel, ja Jeesuse veri võib neid puhtaks pesta. On olemas palju jutlustajaid, kes ainult kõnelevad evangeeliumist, kuna käsust kui mingist hirmutisest mööduvad. Nad võivad küll imeilusa ehituse ehitada, aga selle alus on liiva peal. Evangeeliumil pole muidu ühtegi tähendust, kui teda ei ehitata käsu kindlale alusele, mida Kristus ei tulnud

Jumala käsu peale usuisad ehtasid altari ja tõid ohvreid. Hiljem ehitati tempel. Ohver rahuldab igavese õiguse nõude, sest Kristuse ohver pidi lepituse täiesti teostama.

kaotama, vaid täitma. Käsk ilma evangeeliumita viib meid orjusse, evangeelium ilma käsuta vasturääkimisele, kuna mõlemad üheskoos viivad iga inimese täiusele.

Armu all? Käsu all?

Kes on armu all ja kes käsu all? Selle üle vaieldakse palju. Selle mõiste on aga nii väga lihtne. Riigis on nii: Kes eskib seaduse vastu, on seaduse nuhtluse all; kes on korralik kodanik, sellele ei tee seadused mingit muret, sest ta peab neid. Nõnda ka Jumala riigis. Kes teevad käsu vastu, on käsu all, kes neid aga peavad, on armu all. Kes ei varasta, ei riku abielu, ei himusta, ei kummarda kujusid, peavad hingamispäeva, need on armu all, sest nad ei tee Jumala seaduse vastu; teised, kes ei pea, on käsu all. Käsk mõistab neid hukka.

Kahju ja kurb on asjaolu, et tänapäev palju jutlustatakse otse vastupidi sellele suurele tõele ja tahetakse neid, kes Jumala abi läbi püüavad elada käsu järele, nimetada käsu all olijateks. Inimesed satuvad sageli ühest äärmusest teise. Kristuse päevil kinnitati ainult käsku ja lükati Kristuse evangeelium ära hüüdega: „Poo risti!“ Tänapäev jälle tehakse ümberpöörduvalt. Toonitatakse ainult evangeeliumi ja käsk heidetakse ära, nii kuidas mõned oma kõnedes ja kirjutustes kergelt väidavad. Need mõlemad vaated on ekslikud. Inimene vajab käsku ja evangeeliumi, et olla tasakaalul usuteel. Kes seda asja ühekülgelt jutlustab, teeb kahju Jumala riigile, nii kui seda ütleb Wesley omas raamatus: „Sermon of the Mount“, lk. 225:

„Kristuse evangeeliumi vaenlaste ridades on esimesed need, kes avalikult ja vabalt käsu peale kohut mõistavad ja ülekohtu käsu kohta räägivad, öeldes . . . : „Ta on seda ära kaotanud“ . . . Selle mõjurikka patu tagajärg on, et . . . nad tema õpetust maha kisuvad. Nad austavad teda samuti nagu Juudas, kui ta ütles: „Tere rabbi“ ja suudles teda.“

Samuti kuulus Spurgeon (baptist) ütleb omas jutluses „The Law of God“ lk. 5:

„Sellega, et sa käsku kõrvaldad, oled sa ka kõrvaldanud patu . . . Ma tõendan veel, et evangeeliumil võetakse selle läbi ära parem tugi, kui käsku püütakse kõrvaldada.“

Kümme käsku — tervik

Kümme käsku on tervik, on üks käsk, see tähendab, nad on ühevõrdsed tähtsad ja vajalikud. Neist ei tohi ei ainustki täitmata jätta, muuta või reformida. „Kes kõik käsuõpetust peab ja ühe käsusõna vastu eksib, see on kõigist süüdlaseks saanud.“ Jak. 2, 10—12. Mõned on hakanud valima, milliseid käsked pidada ja milliseid maha jätta. See on suur viga. Kui

keegi eraldab tervikust mõne, siis on terve seadus rikutud. Kõik käsud on ühevõrdsed.

Dwight L. Moody (baptist) kirjutab tabavalt sellest mõttest: „Inimestele peab tehtama selgeks, et kümme käsku on ikka veel siduvad ja et nendest üleastumisele järgneb karistus. Kümme käsku pole mitte kümme mitmesugust käsku, — nad on üks käsk. Kui mingil õhusrippuval ahelal, millel kümme lüli, ma rebiksin ära ühe lüli, siis langeks ahel kokku samuti kui ma rebiksin ära kõik kümme lüli korraga. Kui meid keelatakse ühest aiast üle ronida, siis on see ükskõik, kust kohalt oleme üle läinud, ikkagi jääme süüdlaseks... Sõnakuulmise kuldne ahel on katki rebitud, kui sellel üks lüli puudub.“ „Weighed and Wanting“ lk. 16. 119.

Millised käsud löödi ristile?

Apostel Paulus kirjutab sellest Kol. 2, 14—17: „Ja on ära kaotanud võlakirja seadmiste sees, mis meie vastu oli, ja seda on ta vahelt ära võtnud ja on seda risti külge löönud... Seepärast, ärgu mõistku ükski kohut teie peale söömise või joomise, või suure püha, või noore kuu või hingamispäevade pärast, mis on tulevate asjade vari, aga ihu on Kristuse sees.“

Siin kirjakohas on juttu „varjust“, varjukäskudest. Mis need olid? Kõik vanaseaduse templipühad, mis tähendasid ette Kristuse tulekut, mis lõppesid tema tulekuga, need olid „vari“ tema peale. Need pühad olid ühenduses mitmesuguste „söömiste“ ja „joomistega“ ja neid pühi kutsuti ka „hingamispäevadeks“. Kui Kristus tuli, siis lõppesid need kombed ja pühad; need löödi ristile, sest need olid ettetähendus temale. Ei lõppenud aga iial kümme käsku ega ka selles seisev nädala seitsmes päev, hingamispäev; lõppesid vaid kirikupühade „hingamispäevad“, nii kui paasapäha, noore kuu hingamispäev ja teised.

Need käsud, mis olid „vari“ Kristuse peale, nimetatakse tseremoonia käskudeks, need olid korraldused mitmesugusteks pruukideks Iisraeli templis jumalateenistuseks. Need käsud olid ajutised ja nende kehtimine lõppes Kristusega. Kümme käsku aga nimetakse kõlbluse käsuks, ja seni, kui kõlblust üldse veel maa peal tuntakse, tuntakse ka kümme käsku. Seega on kümme käsku igavene Jumala põhiseadus.

Kümne käsu ja tseremoonia käskude vahel on paljud usuteadlased selge vahe teinud, nii kui piiskop Hopkins, Wesley, Spurgeon, Luther, Kalvin, Melanhton ja teised. Nad ütlevad: „Kellel seda teadmist ei ole, milline vahe on kaduvate seaduste ja igaveste vahel, see langeb mitmesugusesse eksitusse.“

Kus on õiged käsud?

Milline küsimus? ütleb keegi. Eks ikka Piiblis. Õige küll, aga ometi on olemas kolmesuguseid käske, mida nimetatakse „kümme käsku“.

Need on katoliku katekismuses, Lutheri katekismuses ja Piiblis. Katekismuste käsud ei ole täpselt ühesugused Piibli kümne käsuga. Et Piibel on käskude originaal ja teised väljaanded on hiljem andnud teisendatud käskusid, siis tuleb jääda vaid Piibli käskude juure, kui nende juure, mis alguses on antud. Piibli kümme käsku seisavad 2. Moos. 20, 1—14.

Armastus on käsutäitmine

„Sest tunneme meie, et meie Jumala lapsi armastame, kui me Jumalat armastame ja tema käsusõnu peame. Sest see on Jumala armastus, et meie tema käsusõnu peame, ja tema käsusõnad ei ole mitte rasked.“ 1. Joh. 5, 2. Tõesti, armastus ja anduvus teevad kergeks jumalateenimise. Need aitavad võita kõik raskused, pilke, ja teevad usuolu kergeks. Armastus ongi see puuduv vägi ja jõud inimeses, miks on olemas ka palju käsuvastast vaimu.

Keegi aga ütleb ikka veel ja nimelt: „Ma armastan ligimest kui ennast ja siis pole vaja kümme käsku pidada. Mul on vaid kaks käsku.“ Paulus kirjutab sellise väärmõtte vastu: „Sest see: Sina ei pea mitte abielu rikkuma, sina ei pea mitte tapma, sina ei pea mitte himustama ja veel üks teine käsk on, see pannakse selle sõna sisse ühte: Sina pead oma ligimest armastama kui iseennast. Armastus ei tee ligimesele kurja, siis on armastus käsutäitmine.“ Rooma, 13. 9. 10.

Spurgeon kirjutab sellest väga tabavalt: „Kui sa mulle ütled: „Vaata, kümme käsu asemele oleme saanud ainult kaks, ja need on palju kergemad,“ siis vastan mina, et selle kahe käsu mõiste pole vähematki kergem. Selline ütlus tuleb järelemõtlematusest... Need kaks käsku liidavad kümme käsku täies ulatuses enesesse... Kui sa armastad Jumalat kõigest oma südamest, siis pead sa pidama esimest käsulauda, ja kui sa armastad oma ligimest kui iseennast, siis pead sa pidama teist käsulauda.“ „Die ewige Dauer und Gültigkeit des Gesetzes Gottes“.

Nõnda oleme veendunud, et Jumala igavene põhiseadus, kümme käsku on tänapäev niisama siduvad meile, nagu nad olid alguses, või kolme tuhande aasta eest.

Jumala kohtus on kümme käsku seaduseks, mille järele kohut mõistetakse inimese peale (Jak. 2, 12.), seepärast öeldakse Jumala sõnas: „Karda Jumalat ja pea tema käskusid, sest see on iga inimese kohus, sest Jumal viib kõik, mis tehtud, kohtu ette, ja kõik, mis salajas, olgu see hea või kuri.“ Kog. 12, 13. 14.

Kui kohus möödab ja Kristus, suur Käsuanja ja -pidaja tuleb teiskordselt, siis kõlab hüüe: „Õndsad on need, kes tema käsusõnade järele teevad, et neil võiks olla meelevald elupuust süüa ja nad võiksid väravast linna sisse minna.“ Ilm. 22, 14.

Laps vajab vanemate hoolt

E. G. W.

Esimestel eluaastatel antud õpetused ja kujundatud harjumused avaldavad iseloomu kujunemisele ja elu suunale suuremat mõju kui kõik hilisemate aastate õpetused ja mõjud kokku. Vanematel tuleb seda ennekõike tähele panna. Neil tuleb tutvuneda nende põhimõtetega, mis on laste kasvatamise ja nende eest hoolitsemise aluseks. Vanemad peaksid olema võimelised lapsi nii kasvatama, et need oleksid terved kehaliselt, vaimselt ja moraalselt. Selleks peavad vanemad õppima tundma looduseeadusi. Samuti neil tuleb tutvuneda inimese organismiga. Nad peaksid tundma kõikide organite ülesannet ja tegevust üksteise suhtes ja nende olenemist teineteisest. Ilma niisuguse ettevalmistuseta võtta endale vanemate kohustused, on patt. Surevuse, haiguse ja hädade tõelikke põhjusi pannakse isegi tsiviliseeritud maades liig vähe tähele. Üle kolmandiku lastest sureb imikutena. Suurem osa pahedest, mis toovad inimesele hukatust ja viletsust, võidakse ära hoida, ja see võimalus seisab suuremalt jaolt vanemate käes. Laste haudavarisemise põhjuseks ei ole mitte saatus ehk juhus, nii kui seda mõnikord nimetatakse. Jumal ei taha nende surma. Ta annab vanematele lapsed selleks, et nad kasvataksid need kasulikkudeks inimesteks nii selle kui tulevase elu jaoks. Kui isad ja emad teeksid, mis nad võivad, et parandada sündimises omandatud pahesid, millist muutust paremusele nähtaks siis kogu maailmas!

Mida rahulikum ja lihtsam on lapse elu, seda soodsam on see tema kehalisele ja vaimsele arenemisele. Ema peab püüdma olla alati rahulik, et ta võiks enda üle valitseda. Palju lapsi on väga vastuvõtlikud närvlikkudele ärritustele, aga ema sõbralik ja rahulik talitusviis mõjub lapsele rahustavalt ja on talle suureks õnnistuseks.

Väikelaps vajab küll sooja, siiski on suur eksitus hoida teda liig sooja toas, hoides temast emale värske õhu. Harjumus, katta magamise ajal kinni lapse nägu, on kahjulik, sest see takistab vaba hingamist. Võib osu-

tuda vajalikuks kaitsta last järsu või ka suure õhmuudatuste eest, aga tuleb alati kanda hoolt, et laps, olgu magades või üleval, öösel või päeval, võiks hingata värsket õhku.

Parimaks toiduks imikule on looduse poolt määratud toit. Seda ei peaks temalt mitte ära võetama. On südämetu tegu, kui ema ilma tõsise põhjuseta enda vabastab lapse toitmisest rinnapiimaga. Ema, kes lubab, et keegi teine tema eest last toidab, peaks mõtlema selle tagajärgedele. Ammed annavad teatud määral edasi oma iseloomu ja kalduvuse neile lastele, keda nad toidavad. Laste õigete dieediliste harjumuste tähtsust ei suudeta küllaldaselt hinnata. Väikestele peab õpetatama, et nad söövad selleks, et elada, ja et nad ei ela selleks, et süüa. Imiku õpetamine peab algama ajal, mil ta veel asub ema kätel. Lapsi peab toidetama teatud kindlate vaheaegade järele, ja kui nad on suuremaks saanud, siis loomulikult harvemalt. Temale ei peaks antama mingisugusid maiuspalasid ega täisealistele määratud toitu. Hooolsus ja reeglipärasus imiku toitmisel mitte ükski ei edenda lapse tervist ega tee lapsi rahulisteks ja rõõmsateks, vaid see paneb aluse nende harjumustele, mis osutub hilisematel aastatel neile õnnistuseks.

Kui lapsed on imikueast välja kasvanud, siis peaks ikka veel nende maitset ja söögiisu ohjeldatama. Mõnikord lubatakse neile süüa millal nad tahavad ja mida nad tahavad, vaatamata nende tervisele. Ebatervislike maiustuste söömine juhib noori mõtlema, et alatine söögiisurahuldamine ongi õigeks õnnelikkuse põhjuseks nende elus. Niisugune kasvatus harjutab liialdushimu, millele järgnevad haigused. Vanemad peaksid oma laste söögiisu ohjeldama ja neile ebatervislikke toite mitte lubama.

Sealjuures vanemad peavad olema tähelepanelikud, et nad ei sunniks lapsi sööma maitsetuid toite. Lastel on ka õigusi ja neil on ka teatud lemmikroad, ja kui need on tervislikud, siis tuleks nende soovi täita. Süüa tuleb reeglipäraselt täpsete vaheaegade järele. Söögiaegade vahel ei peaks midagi söödama, olgu see puuvili, pähklid või muud maiustused. Ebareeglipäraselt söömine nõrgestab seedeorganite tegevusvõimet, kahjustades tervist ja segades head enesetunnet. Kui siis lapsed söögilaua juure tulevad, neile ei maitse tervislik toit; neil on tung kahjulikkude ainete järele. Emad, kes laste soovidele nende tervise arvel järele annavad, külvavad halba seemet, mis hiljem kannab halba vilja. Endarahuldamisest kasvab ühes lastega, kahjustades nii vaimseid kui kehalikke jõude. Nii tegutsedes lõigatakse valuga oma külvatud halba vilja. Nad näevad oma lapsi üles kasvavat vaimult ja kehalt ebakõlvulistena, kes ei ole võimelised täitma ühtegi ülesannet õieti, olgu see perekondlikus või avalikus elus. Vaimsed ja kehalised võimed kannatavad ebatervisliku toidu mõjude all.

Õpetades lapsi taltsutama söögiisu ja sööma ainult terveid toite peab neile selgeks tehtama, et nad ainult sellest ära ütlevad, mis neile kahju toob. Nemad vahetavad kahjulikud asjad paremate asjade vastu.

Söögilaud peaks meeldivaks tehtama heade ainetega, mis Jumal nii rikkalikult on lasknud kasvada. Süüa tuleb rõõmsas meeleolus. Rõõmustades Jumala andide üle tänagem teda tema armastuse ja hoolitsuse eest.

Vanemad peaksid rohkem oma laste ja vähem seltskonna kasuks tegutsema. Mõelgem rohkem tervisele ja kasutagem oma teadmisi tegelikus elus. Õpetage neile, et tuleb alluda looduseeadustele, kui tahetakse olla terved ja õnnelikud. Kõigepealt peaksid vanemad oma lapsi ümbritsema armastuse õhkkonnaga. Kodu, kus asub armastus, kus see väljendub sõnas ja teos, on paik, kus asuvad Jumala inglid.

Vanemate rõõmuks ja mureks . . .

Suu-tervishoiust ja -haigustest

Dr P. Alvet

Suu korratus ja suuhaigused põhjustavad väga palju teisi haigusi ja sellepärast on tähtis, et suu oleks korras ja terve.

Suuhaigustest võiks mainida järgmisi: igemepõletikud, igememädajooks, hambamädanik (absstsess), suulimanahapõletikud, keelepõletikud ja lõpuks ka anginiid ehk mandlite haigused.

Igemepõletikke on kolm liiki: ääre, üldine ja haavandiline. Igemepõletiku põhjustajaks võivad olla: (ääre:) suu kaudu hingamine, puudulik närimine, mitteküllaldane igemete puhtus, halva harja ja jämeda pulbri tarvitamine, (üldine:) mürgitused nagu tina-, elavhõbeda- jne., siis rasedus, skorbuidi- ja teised haigused, (haavandiline:) bakterid, nagu b. fusiformis ja suu spirohheet.

Tunnused on: igemete veritsemine või hellus (või valu) hammaste puhastamisel. Igemete punetus või turse (paistetud), igemete atroofia (kõhetus) hammaste ümber. Mäda eristumine rõhumisel igemetest või nende ja hammaste vahelt. Tinamürgitusel võib olla igemete äärel hall sõõr. Bakteriaalne ehk infektsioosne põletik on sageli mädanikuga. Igemed on valusad või paistes. Tekib surnud kude (gangreen) mädanikuga, mis võib põhjustada hammaste väljalangemise. Infektsioon võib edasi levida ka neelule.

Ravi: Suu kaudu hingamise põhjuse peab võimalikult kõrvaldama. Hambakivi peab kõrvaldama, igemeid tuleb masseerida sõrmedega või kõva hambaharjaga hammaste pikitelje suunas, igal õhtul ja hommikul. Hambapulber või -pasta ei tohi olla sõmer. Õhtuti suud loputada magneesia piimaga või mõne muu desinfitseeriva vahendiga, millest allpool. Haavandilise igemepõletiku puhul on hea: Neosalv. 0,15, glycerini 2,0; või Liq. arsenic. Fowl. 3,0, tinct. ipecac. 3,0, glycerin. 30,0 — pintseldamiseks, ja sagedaseks suu loputamiseks vesinikülhapendit I teelusikas klassi vee peale.

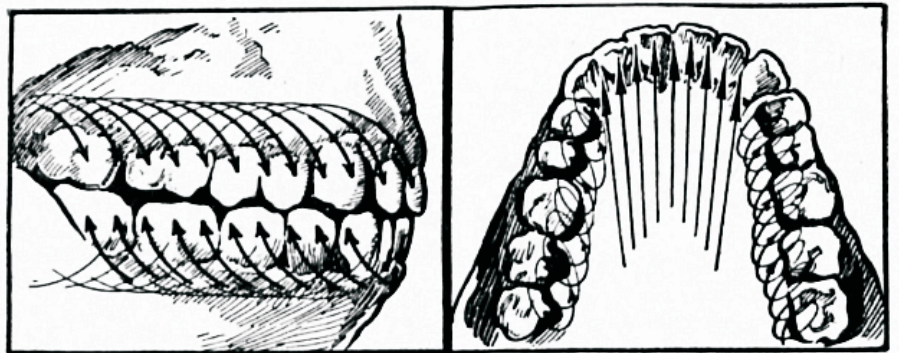
Hammaste eest hoolitsemine on praegusaja tähtsamaid tervishoiunõudeid. Kõik karioossed (vigased) hambad peab võimalikult kohe ära ravima, et neid lõpliku hävimise eest hoida. Valutavad hambad peab välja tõmbama või laskma teha juurte ravi. Kõik juured ja kõdunenud hambad peab kohe suust kõrvaldama, kui ei taheta oma tervist asetada hädaohtu. Hambajuured või hambatuükad, mädanikud jne. põhjustavad sageli palju teisi haigusi, nagu reumatism, südamehaigused jne.

Hambaid peab puhastama iga päev vähemalt kaks korda päevas — õhtul ja hommikul, õhtul tingimata pärast söömist, et suu ja hambad jääksid puhtaks ka ööseks. On patt enese vastu hambaid mitte puhastada! Puhastama peab hambaharja ja hambapasta või -pulbriga. Puhastama peab igemelt hammaste suunas. Täiesti vale ja kasuta on tõmmata harjaga risti üle hammaste. See oleks sama, nagu keegi pühiks treppi tõmmates luua või harjaga üle astmete ülevalt otse alla.

Igememädajooks on haigus, mida ei saa ravida ise, ja seda tuleb juba tingimata teha vastava hambaarsti juures. Hambaümbrispõletiku tõttu võib hammas tunduda pikemana ja närimine on valus.

Hambamädanik võib areneda vigasest hambast või hambaümbrispõletikust. Seni kui närv on veel elus, valutab hammas, kuid selle surres ei valuta hammas enam ise, kuid tervisele on see seda hädaohtlikum. Väikese juuremädaniku (absstsessi) puhul võib mädanik ja valu puududa, kuid röntgeni ülevõtte näitab juure otsas granuloomi (mädakotti). Mädanik ja mädakott põhjustavad mitmesuguseid fokaal-infektsioone, nagu reumatismi, mao- ja 12-sõrmiku-haavandeid, divertikuliite, veremürgistusi, südamehaigusi jne. Süüdlased hambad peab aegsasti välja tõmbama ja siis alles neist põhjustatud haigusi ravima.

Suu- ehk suulimanahapõletikke on mitut liiki. Katarraalse põletiku põhjustajaks võivad olla: terav hammas, liig kuum toit ja liigsuitsetamine, vahest ka mõned rohud, nagu jood, elavhõbe, bismut, arseen, jne., ka kestev palavik ja kurtumus (kahheksia — suur kõhnsus). Haige kaebab süljejooksu ja halva maitse ja kuumustunde üle suus. Raviks tuleb põletiku põhjused kõrvaldada ja suud sagedasti loputada kalium permanganicumi vesilahusega 1:8000 või tinct. myrrhae 1:50 lahusega.

Haigustest hoidumiseks tuleb hoolega puhastada suud. Harjatõmbed toimugu hamba pikitelje suunas.

Haiged hambad on tervisele hädahohtlikud. Seepärast tuleb viivitamata pöörduda arsti poole ja lasta hambad ravida.

Aftoosse suupõletiku puhul on limanahal nööpkiiresti haavanduvad. Esineb peamiselt naistel — suus on valus, eriti närimisel. Raviks puudutada nõelapeasuured või suuremad punased täpid, mis (peitsida) 3% vesinikülhapiidiga või visal juhul peitsida ettevaatlikult põrgukivi-pulga otsaga.

Soori (suuvalge) põhjustajaks on parasitseen: *Oidium albicans*. Esineb enamasti nõrkadel ja haiglastel lastel, eriti vastsündinuil. Soori iseloomustuseks on valkjad täpid suu limanahal või keelel, mis võivad ka kaugemale edasi minna. Ravi: Lapse lutt on keelatud ja piimapudel tuleb hoida puhas. Suud loputada vähese hulga sahhariniga magusaks tehtud boorhapelahusega, ja 20% borax-glycerinis niisutatud pulga otsas vatiga tupsutada haigeid kohti.

Noma ehk vesivähk. Haige on enamasti mitmesuguste lastehaiguste läbi nõrgestatud laps. Suus on valu, ja põsel (enamasti seespool) on haavand, mis järjest suureneb kuni sööb põse läbi. Nägu on tursunud, igemed ja lõualuu on ka haaratud. On kõrge palavik ja mürgitusest järgneb enamasti surm. Raviks tuleb arstil süstida neosalvarsaani.

Suuvillide puhul tarvitada glycothymolin suu-loputus-vett.

Angiine ehk mandlipõletikke on mitu liiki. Võhikul on neid raske eraldada. Et nad aga põhjustavad palju teisi tõsisemaid haigusi, nagu reumatism, südamehaigus, neerupõletik, keskkõrvapõletik jne. ja esineb teiste raskete haiguste kaasnähtena, nagu sarlakid, süüfilis, tuberkuloos jne., siis

peab iga tõsisema kurguhaiguse puhul pöörama arsti poole.

Mandlitõpõletiku ehk angiini puhul võib olla palavik ja valus neelamine, kuid mõlemad võivad ka puududa. Mandlid on tavaliselt suurenenud ja neil võivad esineda mitmesugused valkjad või kollased katud või täpid. Mandlid võivad punetada või neil võib olla mitmesugused kärjetaolised krüptid või koopad (lohud).

Esiialgu on hea kuristada kalium permangani-cumi lahusega 1:8000, või söögisoodaveega, ka soolaveega võib kuristada. Samuti on väga hea kummelitee üksi, või veel parem, kui sinna on lisatud boorhapet (1 teelusikas 1 klaasi kummelitee peale). Katu (kattekorral) ja palaviku puhul on hea sisse võtta päevas 1—3 tabletti prontosili, mida on kasulik suus katki närida ja enne alla neelamist kurgus kuristada.

Kui mandlitel on haavandid või neist tuleb mäda ja on väga valus neelamine, siis tuleb viivitamatult minna arsti juure. Suurenenud ja krooniliselt haigete ja korduva mandlipõletiku puhul, kui on kahtlus fokaal-infektsiooni mõttes, siis on kõige õigem lasta need kõrvaldada. Selle otsuse peab aga tegema asjatundlik arst.

Mandlimädaniku puhul võivad olla eelpool kirjeldatud nähted, kuid raskemal juhtumil võib suu avamine muutuda valusaks või raskeks ja suust võib tulla halba lõhna. Tuleb teha põsele kummeliteekompressi ja suus hoida ja suud loputada sageli kummeliteega.

Kui lapsel on palavikulise haiguse puhul kollakas või valkjas katt kurgunibul, mandleil jne., mis on kahtlane difteeria peale, siis tuleb viivitamatult kutsuda arst, et last surmast päästa.

Keelehaigustest esineb sagedamini kuumaga põletamise tagajärjel äge keelepõletik ja mehaanilised vigastused. Esimese puhul on hea asetada keelele tükk jääd või suus hoida külma vett. Kroonilised keelepõletikud ja muud keelehaigused on enamasti teiste haiguste kaasnähted, mispärast on vajalik arsti nõuanne.

Lõpuks võiks mainida ka **hingeõhu haisemisest**. Sellel võivad olla mitmesugused põhjused, nagu krooniline mandlitõpõletik, mädajooks, nina kõrvalkoobaste infektsioon, kroonilised maohaigused, kopsuhaigused, hambamädanikud ja igemehaigused, mispärast tuleb peale suu puhtahoidmise ravida ka vastavat haigust.

Eelkirjeldatud arvesse võttes näeme kui tähtis on suu korrashoid ja suuhaiguste ravi, kui ei taheta oma tervist asetada tõsisesse hädahoitu, ja tahetakse ära hoida palju suuremaid kulutusi hiljem.

Meil on kavatsus igas numbris avaldada kirjutusi mingi kehaosa haigustest ja tervishoiust. Loodame, et neid kirjutusi huviga jälgitakse. Toimetus.

Vanaema punane kastike

Leeni oli andekas tütarlaps. Tema elavus ja teravmeelsus rõõmustas tema vanemaid väga. Vanemate ainsa lapsena oli temale lubatud kõik, mis ta soovis. Kus oli näha või kuulda midagi uut, seal oli Leeni esimesena kohal. Vanemad märkasid küll tütre üleannetusi, aga armastusest tema vastu nad leppisid sellega. Nad ei näinud selles erilist halba, vaid mõtlesid, et ta saades suuremaks muutub ka targemaks.

Tihti kostis kaebusi Leeni valatustest tekkinud äparduste üle. Ta tegi naabrite juures katki mõnegi iluasja ja sünnitas seeläbi palju meelehärma. Sellest hoolimata ta jäi ikka oma harjumuse juure.

Möödusid aastad. Leeni jõudis kooli-ikka. Esimese kooliaasta ta lõpetas eduga. Vanematel oli sellest suur rõõm.

Samal kevadel külastas neid tädi Anna, kellel oli suur suvitusasutus maal. Kuulda saades Leeni edukat õppimist ta lubas võtta Leeni suveks enda juure. Leeni oli seda oodanudki, sest ta oli kuulnud, et tädi elab ilusas kohas. Nüüd igatsuse täitumisel ta oli väga rõõmus. Ta mõtles ilusatele lilledele ja lindudele, marjadele ja kõigele muule. Ema oli seda temale jutustanud.

Kui saabus ärasõidupäev, siis ema manitses Leenit, et ta oleks hea laps, korralik ja sõnaküulelik. Iga tema üleannetus võiks pahandada tädi, ja tulemused oleksid niisugused, mis rikuvad kõik oodatud õnne.

Jõudnud kohale Leeni püüdis algul olla väga ettevaatlik. See aga ei kestnud kaua. Tädi tubades oli palju huvitavaid asju, ja tundus väga raske neid mitte vaadelda ja puutuda. Kõik asjakesed laudadel ja mujal otsekui kutsusid vaatlemisele. Erilist huvi äratas vanaema tuba, kuhu minemise tädi oli temale

Leeni vanaema toas

ära keelanud. Vanaema armastavat rahu ega sallivat, et lapsed teda alati tülitavad.

Leeni tihti piilus üle avatud ukse vanaema tuppa. Seal paistis kõik nii vanamoeline, kuid seda huvitavam ja saladuslikum see oli. Erilist tähelepanu kõitis akna all maas punane linakesega kaetud kastike. Mida küll see võiks sisaldada? Leeni mitmel korral tahtis lahendada selle saladuse, aga ikka leidis ta vanaema toas.

Ühel päeval ta nägi vanaema istuvat aias ja kohe meenus temale punane kastike. Järgmisel hetkel ta oligi kastikese juures. Ta püüdis avada kaant, aga see oli kõvasti kinni. Nähes, et sel ei ole üldse lukku ees, ta pingutas uuesti kõigest jõust ja kaan kargas kohe pärani lahti.

Kaane avamisel Leeni oli maa- sinlikult sulgenud silmad ja samal hetkel ta tundis, et miski köidab tema nägu. Avades silmad, ta nägi enda olevat keset valget pilve, mis hakkas laiali valguma. Seal olid udusuled.

Siis ta haaras põrandale laiali paiskunud sulgi, püüdes neid kokku koguda ja kasti tagasi paigutada. Liigutusest need tõusid õhku ja maha langedes nad katsid kõik esemed toas valge korruga. Seda nähes Leeni puhkes nutma. Tädi tuli sinna, ja nähes, et mingi hädaoht ei ähvardanud, hakkas ta Leenit rahustama. Ta ei rielnud küll temaga, aga ta tuletas meele, et ta ei ole kuulnud keeldu.

Karistuseks ja hoiatuseks ta saadeti koju tagasi, ja nii ta jäi ilma kõigest ilusast ja heast, mis ta oleks võinud nautida tädi juures sel suvel. See vanaema kastike aga pakiti ilusaid asju täis ja anti temale koju kaasa. See pidi temale alati meele tuletama sõnakülmatus ja liigse uudishimu halbu tagajärgi.

Tellige „Meie Aeg“
1940. aastaks!

„Meie Aeg“ ilmub kord kuus. Toimetus ja talitus Tallinnas, Merepuiestee 14-a. Vastutav toimetaja: M. Bärengrub. Abitoimetaja: H. Pilt. SPA Eesti Liidu väljaanne. Tellimine kõigest postiasutustest. Tellimishind aastaks 2 kr. 50 s., poolaastaks 1 kr. 30 s.

Tallinna Eesti Kirjastus-Ühisuse trükikoda, Pikk tänn 2.

Ilmunud 12. jaanuaril 1940.

Hind 25 senti.